

LZA RUDENS PILNSAPULCE

2009. gada 26. novembrī notika LZA Rudens pilnsapulce. Pilnsapulces ievadvārdos "Zinātne, tehnoloģija un sabiedrība mūsdienu Latvijā" LZA prezidents Juris Ekmanis runāja par to, kas pašlaik notiek Latvijas zinātnē un ar Latvijas zinātni.

Tradicionāli Rudens pilnsapulcē tiek pasniegta LZA Lielā medaļa. Šogad to saņēma akadēmiķis Ivars Kalviņš par jaunu konkurētspējīgu ārstniecisku preparātu izveidošanu un inovatīvas ievirzes stiprināšanu Latvijas Organiskās sintēzes institūtā. *Laudatio* I. Kalviņam sacīja LZA korespondētājloceklis Pēteris Trapencieris. I. Kalviņš nolasīja akadēmisko lekciju "Inovācija Latvijā — ilūzija vai realitāte?". Debatēs runāja akadēmiķi Jānis Stradiņš, Andris Buiķis, Latvijas Jauno zinātnieku apvienības valdes priekšsēdētājs Aigars Atvars, LZA goda doktori Ojārs Zanders un Jānis Polis.

Notika jaunu LZA locekļu vēlēšanas. Par akadēmijas īstenajiem locekļiem tika ievēlēti koldofiziķis Oļģerts Dumbrājs un vēsturnieks Aivars Stranga. Korespondētājlocekļu rindas papildināja astoņi zinātnieki: Jevgeņijs Kotomins (fizika), Andris Muižnieks (fizika), Aija Linē (bioloģija), Valdis Kokars (ķīmija), Dace Gardovska (medicīna), Valdis Pīrāgs (medicīna), Juris Urtāns (kultūras vēsture), Tālis Gaitnieks (meža zinātnes). Par LZA goda locekļiem ievēlēja gleznotāju Jāzepu Pīgozni un mecenātu Vili Vitolu.

ZINĀTNE, TEHNOLOĢIJA UN SABIEDRĪBA MŪSDIENU LATVIJĀ

Referāts LZA Rudens pilnsapulcē

Juris Ekmanis,
LZA prezidents

Šodien mēs sanākam uz Latvijas Zinātņu akadēmijas Rudens pilnsapulci, kas tradicionāli notiek novembra beigās. Sākas Adventes un pārdomu laiks. Arī Latvijā Adventes vainagā tiks aizdegta pirmā svecīte.

Tas ir brīdis, kad būtu jāpārdomā aizejošā gada rezultāti un jāprecizē nākamā gada plāni. Diemžēl situācija Latvijas valstī, ekonomikā un Latvijas zinātnē nav optimistiska un vienkārši prognozējama.

Kas pašlaik notiek Latvijas zinātnē un ar Latvijas zinātni, ko tā varēs veikt nākamajā un tuvākos gados, tāda ir mūsu šodienas pilnsapulces tēma.

Vispirms jākonstatē, ka jau vairāk nekā gadu dzīvojam ekonomiskās un finansiālās krīzes apstākļos. Ekonomika valstī atgādina purvu, kurā esam iestiguši. Ar lielām pūlēm un neskaitāmu protesta vēstuļu rakstīšanu izvelkot vienu kāju no purva, ar otru iestiegam vēl dziļāk. Tiesa, mēs šai cīņā neesam vairs vieni — mūs atbalsta arodbiedrība, augstskolas, Latvijas Jauno zinātnieku apvienība un savu iespēju robežās arī Izglītības un zinātnes ministrija. Paldies viņiem visiem par sadarbību!

Gatavojoties šodienas pilnsapulcei, ieskaņtijos, ko tikām runājuši pirms gada: "Mēs

zinām, ka Latviju skar globālā finansiālā un ekonomiskā krīze, un ir ļoti pamatotas bažas, ka šī krīze 2009. gadā smagi skars arī zinātņi, samazinot zinātnes budžetu turpat par 30 procentiem." Realitāte ir daudz drūmāka. Jā, 30%, bet tas nav samazinājums, tas ir tas, kas zinātnei ir palicis, salīdzinot ar 2008. gadu. Mums saka, ka jāskatās uz priekšu, ne atpakaļ. Tomēr šā gada pieredze rāda, ka nākotnē neviens neprognozē.

Kaut gan zinātne līdzās izglītībai bija pasludināta par valsts prioritāti, pēdējais krīzes gads ir pierādījis pretējo. Neviens Eiropas valsts nav tik nežēlīgi samazinājusi zinātnes finansējumu.

Valsts budžets pastāvīgi tiek revidēts un griežts, rezultātā apcirpts par pusotru miljardu latu, kas mazai Latvijai nozīmē vismaz 10% no tā IKP, kas Latvijai bija 2008. gadā. Tāda ir arī starptautiskā aizdevuma summa, ko pēdējā gada laikā Latvija ir saņēmusi un kas būs jāatmaksā, jau sākot ar 2011. gadu. Arī visa pasaule, Igaunija un Lietuva ir ekonomiskās un finansiālās krīzes apstākļos. Atšķirība tikai tā, ka Igaunija un Lietuva neko nav aizņēmusās no starptautiskiem aizdevējiem — viņiem nebija *Parex* bankas. Pamazām Latvijas sabiedrība saprata, ka pusotra miljarda latu aizdevums aiziet *Parex* bankas cauruma lāpīšanai. Cietusi ir arī zinātne. Ja valsts budžets un Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) budžets ir apmēram 70% no tā, kas bija 2008. gada novembra beigās, tad valsts zinātnes budžets ir vairs tikai 30%: kritums ir no 37 miljoniem latu 2008. gada sākumā līdz 14 miljoniem latu 2010. gada projektā, un arī pēc tiem tiko uzņēmēji, kas uzskata, ka visa šī nauda jāatdod uzņēmējiem, kuri skaidri zinot, ko uzdot darīt zinātniekiem, jo zinātņu ietilpīga ražošana tiek atzīta par vienu no Latvijas attīstības modeļiem 21. gadsimtā.

Vienlaicīgi mums populistiski mēģina iestāstīt, ka zinātnei ir ES SF, ka tie ar uzviņu kompensēs valsts budžeta samazinājumu. Diemžēl ne tik vienkārši un ne tik ātri. 2010. gadam plānotais ES struktūrfondu publiskais

finansējums zinātnei ir apmēram 44 miljoni Ls. Var teikt, ka tas, protams, ir vairāk par 37 miljoniem latu 2008. gadā. Realitāte 2007.–2009. g. ar SF gan ir tāda, ka loģiski grūti izprotamu birokrātisku gājienu dēļ, mērķīgi organizētu skandālu ap SF iesniegto projektu vērtēšanu utt. tomēr ir atradušies daži miljoni no SF naudas un par tiem nupat novembrī ir sākusies līgumu slēgšana ar tā saukto Cilvēkresursu projektu konkursu uzvarētājiem. Cerams, ka nākamā gadā būs pieejami pārējie paredzētie līdzekļi un strauji vairojošos specifiskos birokrātijas uzstādījumus naudas saņemšanai mums izdosies izpildīt. Vienlaicīgi šiem pašiem Cilvēkresursu projektiem Valsts izglītības attīstības aģentūra paredz katram projektam nozīmēt divus uzraugus, t. i., apstiprinātiem projektiem mēs dosim darbu $35 \times 2 = 70$ ierēdņiem. Vai tā ir zinātnes misija un tā jātērē zinātnes nauda?

Sobrīd mums jārunā arī par zinātnieku emigrācijas jaunu vilni. Nekas netiek darīts, lai to bremsētu. Praktiski reemigrācijas programmas ir apturētas. Varbūt, ka ES SF programma "Cilvēkresursi jauno zinātnieku piesaistei" vērsta pret emigrāciju, bet šī programma ir niecīga daļa no tā, ko vajadzētu darīt finansiāli, politiski, morāli.

Jautājumā par jauno zinātnieku piesaisti dzimtenei mums ir labs sabiedrotais — Latvijas Jauno zinātnieku apvienība. Mūsu vērojuma secinājums ir viennozīmīgs: šī ir nopietna organizācija, tās vadītāji ir enerģiski. Pats galvenais, viņi nav vienaldzīgi pret to, kas notiek ar Latviju un Latvijas zinātņi. Varbūt ne visos jautājumos mums vienādi viedokļi, bet tas ir tikai labi, ja pastāv uzskatu dažādība — rezultātā iegūsim pareizāko risinājumu. Man bijušas vairākas tikšanās ar šīs organizācijas vadītājiem, ceru, ka viņi par saviem viedokļiem runās arī mūsu šodienas pilnsapulcē. Starp citu, viņi 4. decembrī organizē forumu, kur cer sapulcināt citu starpā arī visus Latvijas doktorantus, kuru šobrīd ir ap 2000. Lai viņiem izdodas!

Vienlaicīgi gribu vērst uzmanību arī uz

mums ļoti bīstamu tendenci. ES vecajās dalībvalstīs tiek atvērtas speciālas programmas zinātnieku (sevišķi jauno doktoru) piesaistei no jaunajām dalībvalstīm. Latvijas zinātniekiem tiek piedāvāti kontrakti uz vairākiem gadiem ar lielsku materiālo un infrastruktūras nodrošinājumu. Pēdējā laikā šādus piedāvājumus saņem ne tikai individuāli zinātnieki, bet jau veselas laboratorijas. Darbu, piemēram, Vācijā piedāvā cienījamam Latvijas zinātniekam kopā ar visiem darbiniekiem un doktorantiem. Vai mēs uz to mierīgi noska-tisimies?

Par zinātnes stratēģiju. Beidzot, pēc piecu gadu bīdīšanas pa varas gaitenēm, Latvijai ir tapusi zinātnes attīstības Baltā grāmata — kā tas ir pieņemts jebkurā kaut cik civilizētā valstī. 2009. g. 25. augustā valdība atbalstīja Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009.–2013. gadam. Vēl, protams, jāizstrādā rīcības plāns to realizācijai.

Pamatnostādnes izvirza zinātnes un tehnoloģiju attīstības politikas galveno mērķi — veidot zinātni un tehnoloģijas kā pilsoniskās sabiedrības ekonomikas un kultūras ilgtermiņa attīstības pamatu, nodrošinot zināšanu ekonomikas istenošanu un ilgspejīgu tās iz-ugsmi.

Mērķa sasniegšanai pamatnostādnes iz- virza šādus galvenos uzdevumus:

1. Sekmēt zinātniskās darbības intelektuālā potenciāla un infrastruktūras atjaunošanu un attīstību, veidojot universitātes par starptautiski konkurētspējīgiem Z&A centriem, ar kuriem sadarbojoties attīstās augstākās izglītības institūcijas reģionos, stiprināt citas valsts un privātās zinātniskās institūcijas;
2. Nodrošināt valsts investīciju pieaugumu zinātnē un tehnoloģiju attīstībā, panākot to, lai finansējuma piešķiršanas mehānisms nodrošinātu privātā sektora investīciju pieaugošu piesaisti;
3. Veicināt zinātniskās darbības konkurētspēju starptautiskā līmenī, sekmējot

starptautisko sadarbību zinātnes un tehnoloģiju attīstības jomā;

4. Sekmēt zināšanu un tehnoloģiju pārnesi, veidojot inovatīvai darbībai labvēlīgu institucionālo vidi un atbalsta pasākumus, veicināt publisko un privāto partnerību.

Manuprāt, šie vēl tikai augstā akceptētie uzdevumi skan kā uzdevumi citai valstij, ne Latvijai.

Saistībā ar to nedaudz par zinātnes prioritātēm. Tajā pašā 25. augustā valdība apstiprināja arī prioritāros zinātnes virzienus fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010.–2013. gadam. Līdz šim bija deviņas prioritātes, tagad būs piecas prioritātes. Bet, būsīm godīgi, tagad to apakšprioritāšu būs pat vairāk nekā līdz šim. Līdz šim bija deviņas valsts pētījumu programmas, tagad būs piecas. Tas, protams, ir labi, ka, pateicoties IZM enerģiskai rīcībai, notiek VPP konkurss un ir reāla cerība saņemt tām finansējumu.

Tomēr paskatīsimies uz prioritāšu definēšanu Latvijā plašāk. Neilgi pēc zinātnes prioritāšu apstiprināšanas, kas notika ar IZM atbalstu, tiek apstiprinātas Ekonomikas ministrijas (EM) tautsaimniecības prioritātes, kuras maz saistītas ar zinātni. Vienlaicīgi prioritātes ir izstrādātas Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijā NAP ietvaros. Kādēļ trīs ministrijas nevar dot kopēju redzējumu? Atcerēsimies — katra no minētām trim ministrijām ir trīs dažādu partiju aprūpē. Visas šīs partijas ir koalīcijā, bet kopēju domu nav. Tā dzīvojam!

Septembra sākumā, reaģējot uz bijušo Valsts prezidentu un vairāku zinātnieku parakstītu vēstuli, Ministru prezidents V. Dombrovskis izveidoja darba grupu strukturālām reformām augstākajā izglītībā, nedaudz vēlāk tur pievienoja arī zinātni. Darba grupa noturējusi vairākas sēdes, notika pat publiska diskusija. Bet šobrīd izskatās, ka rezultāta tā arī nebūs, viss paliks, kā bijis: katrai augstskolai, katram rektoram, katra zinātniskā institūta vadībai ir savas intereses. Līdzīgi, kā tas ir

ar zinātnes prioritātēm: katrai ministrijai, katram ministram savas intereses.

Starp citu, šajās dienās ir tieši 20 gadi, kopš Latvijā tika uzsākta zinātnes finansēšanas un restrukturēšanas reforma. Arī toreiz gāja runa par pētniecisko institūtu un augstskolu integrāciju. Uzsveršu, toreiz lietoja terminu "integrācija", bet šodien — "integrēšana".

Skaidrs, ka kampaņu veidā dažu mēnešu laikā nekāda integrēšana nav izdarāma. Jābūt skaidram ilgtermiņa mērķim un stimuliem to darīt. Integrēšana ir ilgtermiņa process, kuru nevar uzsākt bada apstākļos ar rikojumumu no augšas. Tad noteikti mēs izdzīsim no Latvijas vēl atlikušos zinātniekus. Integrēšanu jāsāk ar būtisku līdzekļu piesaisti, kā to darīja, piemēram, Somijā. Šobrīd gan jāsecina, ka Latvijas zinātnes kopbudžets, saskaitot pēdējos 18 gadus, salīdzināms ar viena normāla dabaszinātņu institūta Vācijā gada budžetu.

Gribētu atgādināt, ka liela interese bija par EM gatavoto Latvijas ekonomikas atveseļošanas plānu. Tika solīts, ka valdība to pieņems septembrī. Kad tas nenotika, interese pamazām noplaka. Uz nodokļu politikas nepārtrauktas maiņas un sarunu ar starptautiskiem aizdevējiem fona sabiedrība par šādu plānu pat aizmirs. Ar divu mēnešu nokavēšanos 10. novembrī MK akceptēja EM gatavoto ziņojumu. Šī aizkavēšanās liecina par EM kapacitātes vājumu, šī kapacitāte vienkārši nav tikusi attīstīta. Mums Latvijā nav ne ekonomistu, ne ekonomiskās zinātnes, kas regulāri apkalpotu valsts ekonomiskās attīstības plānošanu. Kā pirmajos gados pēc neatkarības atgūšanas valdība valsts attīstību palaida pašplūsmā, tā arī tas notiek līdz šodienai. Tā saucamo liberālo ekonomikas modeli Latvijā ieviesa 90. gadu sākumā kā pēcsociālistiskā mazā valstī. Rūpnīcas privatizēja, to vietā ierīkoja tirdzniecības centrus, pasludināja, ka iedzīvotājiem jāpārprofilējas par tirgotāju tautu. Te nu mēs esam un domājam, ar kādiem ražojumiem iegūsim naudu, lai nomaksātu

tos miljardu lielos parādus, kas radušies no šādas saimniekošanas.

Un visbeidzot. Vai zinātne var pelnīt un dot savu finansiālo ieguldījumu valsts budžetā?

Uzreiz gribu piebilst, ka zinātnieki viegli varētu dot budžetam būtisku pienesumu. Pēc akad. I. Kalviņa aprēķina, katrs ieguldītais līdzfinansējuma lats kopā ar piesaistītiem ES struktūrfondu līdzekļiem liktu mums samaksāt nodokļu veidā 3,6 latus. Nākamā gada budžetā mēs prasījām ielānot septiņus miljonus latu kā ES struktūrfondu līdzfinansējumu. To mēs varētu apgūt. Tas nozīmē, ka nodokļos vien mēs varētu atmaksātu vairāk nekā 25 miljonus latu, t. i., gandrīz divreiz vairāk nekā 2010. gadā sola iedot zinātnei. Elementārs biznesa plāns, bet pārāk sarežģīts politiķiem.

Tajā pašā laikā dzirdēti LDDK un LTRK mēģinājumi uzņēmēju vārdā pieprasīt sev šo trūcīgo zinātnes naudu. Faktiski to tīko saņemt uzņēmēji, kas pamatā ražo neinovatīvus, no ārzemēm aizgūtus produktus ar aizgūtām tehnoloģijām. Vai šie uzņēmēji ir gatavi dot pasūtījumus zinātniekiem?

Sabiedrības uzmanību ir piesaistījušas LDDK un LTRK amatpersonu intervijas presei (publicētas interneta portālos, laikrakstos novembrī). Uzreiz gribu pateikt: šādas populistiskas intervijas maldina sabiedrību. Bet tas, ko prese saka par Latvijas zinātni, diplomātu valodā runājot, izsauc izbrīnu. Burtiski šādi vārdi: "zinātnieki, jums nav projektu un nav ideju", "mēs nemaz neesam priecīgi par to, ka zinātnei ticis vairāk naudas, jo tas nozīmē 26 % lielu iedzīvotāju ienākuma nodokli". Šķiet, ka šādi runātāji savās skolas gaitās nav uztvēruši vienu elementāru patiesību: izgudrošana un zinātkāre cilvēku pārvērta par *homo sapiens*, bet ar to zinātniekam nepietiek. Pašreizējā LDDK vadība savā laikā bija "Aldara" un LZA kopīgo zinātnes balvu iniciatori, un šīs balvas tika piešķirtas LZA locekļiem Uldim Viesturam, Mārtiņam Beķeram, Dainai Kārklīnai, Maijai Ruklišai, Īzakam

Rašalam... Viņiem nebija un nav ideju?!? Un tā īsti nav skaidrs, konkrēti pēc kādas naudas tīko LDDK — pēc tās, kas ieguldīta mūsu sirds ķirurģijas vai orgānu transplantoloģijas zinātnē, lai mums vairāk nebūtu šo brīnišķīgo zinātnieku — ķirurgu? Vai pēc OSI ārstniecisko līdzekļu izstrādes naudas? Vai pēc tiem rezultātiem, kurus savās VPP atskaitēs šobrīd uzrāda zinātnieki? Turpināt šo uzskaitījumu?

Problēma ir citur. Kāpēc, piemēram, akadēmiķa Vedernikova risinājumi furfurola tehnoloģijās gūst pielietojumu ārzemēs, bet ne Latvijā? Akadēmiķis Vedernikovs ir zinātnieks, viņš prot izstrādāt zinātniski pamatotas tehnoloģijas, bet pagaidām nav specializējies uzņēmējdarbībā. Tur jāpiedalās tiem uzņēmējiem, kuri ir apvienoti LDDK un LTRK.

Kāpēc šī gada Capa balvas laureāta Raimonda Skurula izgudrojums skaņu apstrādes tehnikas jomā nav apgūts Latvijā, bet tiek izmantots ārzemēs? Vai atbilde uz šiem jautājumiem nav šāda: lielākai daļai Latvijas uzņēmēju vienkārši nav vajadzīgi inovatīvi risinājumi, jo viņi neprot tos izmantot un baidās riskēt.

Kāpēc kompetences centru palaišanas projekts vēl arvien guļ EM un Investīciju un attīstības aģentūras plauktos?

No otras puses. Kāpēc "Olainfarm", "Grindex", "Sidrabe" prot atrast zinātniekus un sadarboties ar viņiem? Kāpēc šādu uzņēmumu saraksts ir tik īss, un ko dara LDDK un LTRK?

Ko zinātnieki var piedāvāt jaunām tehnoloģijām? Ja es sāktu uzskaitīt visus pēdējo gadu Latvijas zinātnes sasniegumus ar atzīmi "pasaules klase", man referāts būtu jālasa vairākas stundas, domāju, vismaz ar vairākiem pārtraukumiem. Tāpēc vispirms atgādināšu par tiem dažiem izcilniekiem, kuri ir lasījuši akadēmiskās lekcijas mūsu pilnsapulcēs vai ir kandidāti uz to tuvākajā nākotnē. Es nosaukšu tikai vārdus — mēs visi labi zinām, ka aiz šiem vārdiem ir izcili teorētiski un praktiski sasniegumi un zinātniskās skolas.

Edmunds Lukevics, Elmārs Grēns, Edgars Imants Siliņš, Tālis Millers, Jānis Bārzdīņš, Rūsiņš Freivalds, Gunārs Duburs, Pauls Pumpēns, Mārtiņš Beķers, Imants Lancmanis, Jānis Krastiņš, Viktors Hausmanis, Oļģerts Lielausis, Agris Gailītis, Mārcis Auziņš, Andrejs Cēbers, Ivars Biļinskis, Elmārs Blūms, Rihards Kondratovičs, Vitauts Tamužs un vēl, un vēl.

Gribu citēt ministres, ZA locekles T. Koķes ziņojumu š. g. 30. oktobrī Saeimā Eiropas lietu komisijā, kur es arī piedalījos: "Latvijas intelektuālais potenciāls ir pietiekami augsts un ir skaidri redzams, ka līdz šim pie labvēlīgas apstākļu sakrītības — laba ideja (zinātniskā darba rezultāts), labs menedžments, tirgus zināšanas, prasme strādāt ar ārzemju partneriem, investīciju piesaiste u.c. — ir sasniegts vērā ņemams rezultāts, piemēram, "Grindex" — farmācijā, "Sidrabe" — pārklājumu tehnoloģijā, "SAF-tehnika" — telekomunikācijās, "HANSA Electronics" — elektroniskajā aparātūrvē, "BIOSAN" — medicīniskajā aparātūrvē u.c. Tajā pašā laikā nevar nepamanīt, kas jau esošajos augsto tehnoloģiju uzņēmumos parādās kvalificēta darbaspēka deficīts, un jauna produkta ceļš uz globālo tirgu kļūst arvien komplicētāks." Zinātņu akadēmijas kolektīvajai vadībai — Senātam un nodaļu padomēm — arī jāpievēršas paaudžu maiņas problēmai, varbūt jākorģē izskatāmā tematika un darbības stils. Jāpiezīmē, ka šo jauno mūsu akadēmijas sastāvā ir maz, kritiski ļoti maz... Kategoriski jāizbeidz lietot mūsu valsts kļūdaino politiku attaisnojošu izteicienu, ka akadēmija ir tikai vecu, cienījamu zinātnieku apvienība. Sagatavotos speciālistus, tajā skaitā zinātniekus, vajag prast visiem spēkiem noturēt Latvijā. Valdība šīs problēmas risināšanai pagaidām praktiski neko nedara. Analizējot problēmu, mēs nonācām pie secinājuma, ka jāievieš shēmas (risinājumi), kuri uzskatāmi demonstrētu, ka Latvijas valsts un tauta viennozīmīgi vēlas, lai talantīgākie jaunie censoni paliek un strādā dzimtenē. Ko mēs varam praktiski piedāvāt?

Ļoti konkrēti: dibināt akadēmijas sastāvā Jauno zinātnieku nodaļu. Tās darbības formas mēs varētu aktualizēt vistuvākajā laikā pēc jauno zinātnieku iniciatīvas.

Rezumējot. Mana šisdienas referāta nosaukums ir "Zinātne, tehnoloģija un sabiedrība mūsdienu Latvijā".

Atbildu uz šajā nosaukumā dotiem uzstādījumiem.

Zinātne Latvijā bija laba, arī pašlaik parādās arvien jauni pasaules līmeņa sasniegumi. Bet genofonds — talantu genofonds — mūsu zinātnei ir uz kritiskas kvantitatīvas robežas.

Latvija jau no 20. gadsimta pirmās un sekojošās otrās puses ir bijusi pazīstama ar pasaules klases tehnoloģijām un produktiem: VEF automobiļi, lidmašīnas, *Minox*, radioaparāti, lizīna rūpnīca, magnetohidrodinamiskās

tehnoloģijas, kompozītmateriāli, *Ripor*, padomju kosmisko raķešu materiāli, fluorafūrs, remantadīns, mildronāts, "Sidrabes" vakuumpārklājumu plēves un tehnoloģijas, "Dzintara" kosmētika, furfurola tehnoloģijas un vēl daudzi citi. Vēl ir zinātnieki, izgudrotāji, speciālisti un strādnieki, kas visu to prot. Valdības un EM uzdevums nepārvērst to visu par Latvijas tehnikas vēstures pieminekļiem, bet izmantot Latvijas atdzimšanai.

Uzdrošinos apgalvot: Latvijā pēdējos gados sabiedrības attieksme pret zinātņi ir mainījies uz labo pusi. Pateicoties Zinātnieku naktīm, citiem zinātnes popularizēšanas pasākumiem (dažu politisko partiju Saeimas vēlēšanu pozitīvisma kampaņām), lasītāji, televīzijas skatītāji vienkārši uzzināja, ka Latvijā ir zinātne un zinātnieki, ka Latvija var.